

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ
A RISK BEHAVIOR OF STUDENTS TOWARDS DRUGS IN
OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS IN BAN THAEN
DISTRICT, CHAIYAPHUM PROVINCE

¹ศรธรรม ภาชา, ²ชนะชัย อวนวังและ ³ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ
¹Sornram Ruecha, ²Chanachai Uanwang and ³Tatchawat Laosuwan

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ประเทศไทย
Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

¹kokopaii2536@gmail.com

Received September 10,2020; Revised November 2, 2020; Accepted December 24,2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ สถานภาพทางครอบครัว โรงเรียน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 295 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ค่าที (Independent Sample t-test) และการทดสอบค่าเอฟ หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test/One-way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =

3.27) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการใช้เวลาว่าง ($\bar{X}=4.22$) ด้านความเครียด ($\bar{X}=3.66$) ด้านการเข้าใจตนเอง ($\bar{X}=3.10$) ด้านการคบเพื่อน ($\bar{X}=3.10$) ด้านสุขภาพ ($\bar{X}=2.83$) และด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย ($\bar{X}=2.66$) 2) ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ สถานภาพทางครอบครัวและโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เรียงตามลำดับความถี่สูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ (1) ครูควรปลูกจิตสำนึกในเรื่องภัยของยาเสพติดให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น (2) ครูและผู้ปกครองนักเรียนควรแนะนำวิธีการเลือกคบเพื่อนที่ดี และควรสอดส่องดูแลการคบหาสมาคมเพื่อน ๆ ของนักเรียนอย่างใกล้ชิด (3) สถานศึกษาควรสนับสนุนอุปกรณ์การกีฬา ดนตรี หรือกิจกรรมสันทนาการอื่นๆ (4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำชับเอาใจใส่ในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาและควบคุม กวดขันการเสพยาเสพติดในโรงเรียนอย่างเข้มงวด (5) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องให้ความสำคัญมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะปกป้องคุ้มครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

คำสำคัญ : พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด; นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

Abstract

The objectives of this research were: 1) To study the levels of a risk behavior of students towards drugs at the Opportunity Expansion Schools in Ban Thaen District, Chaiyaphum Province; 2) To compare the levels of a risk behavior of students towards drugs at Opportunity Expansion Schools in Ban Thaen District, Chaiyaphum Province, classified by genders and status of families and schools; 3) To study the approach for preventing risk behavior towards drugs of students in the Opportunity Expansion Schools in Ban Thaen District, Chaiyaphum Province. This research was a survey research. The sampling groups were 295 Junior High School students of the Opportunity Expansion Schools in Ban Thaen District, Chaiyaphum Province studying in the academic year 2018. The tools used in this research were questionnaires with reliability of the questionnaires at .92. The data were statistically analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent sample) and F-test (One - Way ANOVA). The findings were as follows: 1) The levels of a risk behavior towards drugs of the students in the Opportunity

Expansion Schools in Ban Thaen District, Chaiyaphum Province, is overall at a middle level ($\bar{X}=3.27$). When considering by aspect, it was found that two aspects were at high level and the rest were at moderate level that can be chronologically arranged from the highest to the lowest level as the followings: spending leisure time ($\bar{X}=4.22$), tension ($\bar{X}=3.66$), self-understanding ($\bar{X}=3.10$), association with friends ($\bar{X}=3.10$), health ($\bar{X}=2.83$) and drugs assimilation ($\bar{X}=2.66$) 2) The result of comparison of the risk behavior levels towards drugs of the students in Opportunity Expansion Schools in Ban Thaen District, Chaiyaphum Province, classified by genders, status of family and schools was found that the results in overall and by aspect were significantly different in statistics at the level of .05. 3) The approaches for preventing risk behavior towards drugs of students in the Opportunity Expansion Schools in Ban Thaen District, Chaiyaphum Province could be chronologically rearranged from the highest to lowest frequency as follows: (1) The teachers should cultivate consciousness on the dangers of drugs to the students in all levels of classes; (2) The teachers and guardians of students should suggest them how to associate with good friends and closely look after their association with friends; (3) The educational institutions should support sports equipment, musical instruments and other recreational activities; (4) The administrators of educational institutions should closely supervise and be more attentive in preventing the students in schools from the drugs and strictly control students from taking the drugs in schools; (5) all the educational administrators, teachers and personnel must give priority and have common consciousness to protect, take care and help the students out of drugs involvement.

Keywords: Risk Behavior towards Drugs, the Students in Opportunity Expansion Schools in Ban Thaen District, Chaiyaphum Province

บทนำ

ปัญหายาเสพติดนับว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ ทุกประเทศต่างตระหนักถึงผลกระทบจากปัญหายาเสพติดที่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อมวลมนุษยชาติประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงได้พยายามร่วมมือกันต่อต้านและยับยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยองค์การสหประชาชาติได้ประกาศและกำหนดให้วันที่ 26 มิถุนายนของทุกปีเป็น “วันต่อต้านยาเสพติดโลก” เพื่อให้ทุกประเทศได้ตระหนักถึงพิษภัยและโทษของยาเสพติด (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2557 :1)

รัฐบาลไทยทุกยุคทุกสมัยพยายามแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อให้หมดไป มีการกำหนดทั้งนโยบายและกลยุทธ์ที่จะป้องกันและปราบปรามไว้อย่างชัดเจน แต่ผลการดำเนินงานยังไม่สามารถเอาชนะยาเสพติดได้ การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีความรุนแรงและขยายตัวไป

กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นเยาวชนที่ถูกคาดหวังว่าจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต โดยการแพร่กระจายได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง การปฏิบัติการในเชิงรุกทางการตลาดของกลุ่ม ผู้ค้าไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มช่องทางเข้าถึง และการพัฒนายาเสพติดชนิดใหม่ขึ้นมาล้วนแต่เป็น กลยุทธ์ของขบวนการค้ายาเสพติดที่ทำให้การแพร่กระจายเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้น ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดจึงเป็นปัญหาสำคัญและเป็นเรื่องที่กำลังเผชิญหน้าอยู่ในสังคมไทย ข้อมูลการรายงานและประเมินช่วงอายุที่มีภาวะเสี่ยงในการเข้าไปใช้ยาเสพติด จากคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 3/2561 (แผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเร่งด่วน ปี 2561) พบข้อมูลประชากรที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งในมิติของการเสพและกระทำความผิดที่มีอายุไม่เกิน 24 ปี มีสัดส่วนสูง โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 40 ยังอยู่ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี โดยยาเสพติดที่เป็นปัญหาแพร่ระบาดหลัก คือ ยาบ้า รองลงมาคือกัญชา พืชกระท่อม ไอซ์ และเฮโรอีน และที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด คือ คีตาหมิ่นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากในอดีต สอดคล้องกับข้อมูลจากศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตร (เกาติตสถานการณ์ยาเสพติดภัยร้ายแรงในสังคมไทย.2561)

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญ ส่งผลกระทบในหลายด้านกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบาย มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยยึดวัตถุประสงค์ใช้มาตรการทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้มีความคิดสามารถวิเคราะห์ แยกแยะเรื่องราวต่างๆได้โดยผ่านการศึกษาที่สถานศึกษาได้กำหนดและสร้างขึ้นสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เหมาะสมกับช่วงวัยและดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องผ่านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่อกลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา โดยเฉพาะการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่สถิติมากที่สุด โดยการสอดแทรกการส่งเสริมทักษะชีวิต เพื่อการป้องกันยาเสพติดไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร และเสริม ด้วยการค้นหาการรักษาและการเฝ้าระวังในสถานศึกษา โดยการร่วมมือของทุกฝ่ายดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ภายใต้กลยุทธ์ “4 ต้อง 2 ไม่” ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ ต้องจัดทำแผน ต้องมีระบบข้อมูล ต้องมีเครือข่าย ไม่ปกปิดข้อมูล และไม่ไล่เด็กเรียนออก (สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา, <http://www.skp.moe.go.th>)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในเขตอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิมีโรงเรียนขยายโอกาสที่จัดการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองเม็ก โรงเรียนชัยชุมพลวิทยา โรงเรียนบ้านหนองผักหลอด โรงเรียนบ้านเหมือดแอ่หนองโดน โรงเรียนสามสวนวิทยา โรงเรียนบ้านโจดโนนข่า และโรงเรียนบ้านหนองคู (ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา, 2561) ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการแพร่กระจายของยาเสพติดมากเป็นอันดับ 3 ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ยา

เสพติดยังคงเป็นปัญหาหลักทั้งด้านการค้า และการแพร่ระบาด ส่วนใหญ่นำเข้ามาทางชายแดนภาคเหนือ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ อยู่รอยต่อระหว่างภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดประเภทต่างๆ โดยเฉพาะยาบ้าไปยังพื้นที่อื่นในประเทศไทยและต่างประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2561:6)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ได้สารสนเทศในภาพรวม และจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ ตลอดจนพัฒนารูปแบบการป้องกันพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ สถานภาพทางครอบครัว โรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,121 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 295 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามสูตรทาร์ยามาแน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ ซึ่งถามเกี่ยวกับเพศ สถานภาพทางครอบครัว และโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็น

แบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งคุณภาพของเครื่องมือได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .35 ถึง .88 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .92

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

3.2 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ใช้คะแนน เฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์ด้วย t-test แบบ Independent และจำแนกตามสถานภาพทางครอบครัว โรงเรียน วิเคราะห์ด้วย F-test (One Way ANOVA)

3.4 วิเคราะห์แนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอแบบบรรยายความเสี่ยง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการใช้เวลาว่าง ($\bar{X} = 4.22$) ด้านความเครียด ($\bar{X} = 3.66$) ด้านการเข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 3.10$) ด้านการคบเพื่อน ($\bar{X} = 3.10$) ด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 2.83$) และด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย ($\bar{X} = 2.66$)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ สถานภาพทาง

ครอบครัว และ โรงเรียน พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เรียงตามลำดับความถี่สูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ 1) ครูควรปลูกจิตสำนึกในเรื่องภัยของยาเสพติดให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น 2) ครูและผู้ปกครองนักเรียนควรแนะนำวิธีการเลือกคบเพื่อนที่ดี และควรสอดส่องดูแลการคบหาสมาคมเพื่อนๆ ของนักเรียนอย่างใกล้ชิด 3) สถานศึกษาควรสนับสนุนอุปกรณ์การกีฬา ดนตรี หรือกิจกรรมสันทนาการอื่นๆ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำชับเอาใจในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาและควบคุม กวดขันการเสพยาเสพติดในโรงเรียนอย่างเข้มงวด 5) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องให้ความสำคัญและมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะปกป้องคุ้มครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ในครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการใช้เวลาว่าง ($\bar{X} = 4.22$) ด้านความเครียด ($\bar{X} = 3.66$) ด้านการเข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 3.10$) ด้านการคบเพื่อน ($\bar{X} = 3.10$) ด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 2.83$) ซึ่งพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย ($\bar{X} = 2.66$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้และมีทักษะในการปฏิเสธยาเสพติด และสามารถควบคุมตนเองให้มีความเข้มแข็งกล้าปฏิเสธยาเสพติด สามารถที่จะคิดไตร่ตรองถึงผลดีผลเสียของยาเสพติดและอดทน อดกลั้นต่อคำชักชวนให้ทดลองยาเสพติด ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในเรื่องยาเสพติดสอดคล้องกับพนม เกตุมาน, (2561), ที่อธิบายถึงการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงวัยรุ่น ทำได้โดยลดปัจจัยสาเหตุและเพิ่มปัจจัยป้องกัน และจัดการสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นเพราะในช่วงที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของปัญหา ยาเสพติด มีนโยบายให้สถานศึกษาทุกระดับ ทุกสังกัดและหน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน และร่วมจัดการ ศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม ที่จะส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม โดยการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนจัดกิจกรรมที่ มุ่งเน้นภารกิจทั้ง สามด้าน(สามดี)

ได้แก่ด้านประชาธิปไตยด้าน คุณธรรมจริยธรรมความเป็นไทยและด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด เจริญพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนทุกระดับ จัดการ เรียนรู้ด้านประชาธิปไตย ด้าน คุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทยและด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด ในระบบ การศึกษา พัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีองค์ ความรู้และทักษะการจัด กิจกรรมที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อเพื่อการเรียนรู้ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ 3 ดีกิจกรรม ป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด มีระบบการดูแลช่วยเหลือ การบริหารจัดการด้านสวัสดิศึกษา โดยเฉพาะใน สถานศึกษาในพื้นที่เสี่ยงต่อยาเสพติดเพราะนักเรียนเป็นกลุ่มเสี่ยงสำคัญที่ต้องมีการเฝ้าระวัง อย่างใกล้ชิดเนื่องจากมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากปัจจัยเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยงต่อ การเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2561:5-7)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะเพศชายและเพศหญิงมีลักษณะทาง กายภาพที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง มีความแตกต่างทางทัศนคติ ความคิด ความเชื่อและ ค่านิยมที่ถูกปลูกฝังมาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยนุช ศรีพรมทอง (2559, น. 109-111) ได้ทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันยา เสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกัน มีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามสถานภาพทาง ครอบครัว พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 สถานภาพทางครอบครัว เป็นสาเหตุหลักที่สำคัญต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนเพราะสังคมไทย พื้นฐานที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต คือ ครอบครัว บิดามารดาจะมีความสำคัญในการกำหนด บทบาทหน้าที่ การสนับสนุน การเลี้ยงดูบุตร ให้ความรักและความอบอุ่นแก่สมาชิกใน ครอบครัว มีการตอบสนองด้านอารมณ์ความรู้สึก ทำให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกว่าเป็น ครอบครัวที่สมบูรณ์ ไม่มีความรู้สึกขาดความรักจากบิดาหรือมารดา จึงทำให้มีการพัฒนา บุคลิกภาพเหมาะสม สามารถปรับตัวได้ดี มีความสมดุลในครอบครัว โดยนักเรียนส่วนใหญ่ผู้ ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดจะมีปัญหาครอบครัว เช่น ขาดความรัก ความอบอุ่น

ครอบครัวแตกแยก ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ จากครอบครัวที่บิดา มารดาหย่าร้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ มั่งคั่ง (2560:53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง ผลการวิจัยในด้านปัจจัยความขัดแย้งในครอบครัว พบว่า มีอิทธิพล และสามารถร่วมกันทำนายการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้ร้อยละ 13.30 ($p < .05$) ดังนั้น บุคลากรทางสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่นชายควรตระหนักถึง การประเมินประเด็นความขัดแย้งในครอบครัวและพัฒนาารูปแบบ/กิจกรรม วิธีการลดความขัดแย้งในครอบครัว เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามโรงเรียน พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เพราะบริบทของโรงเรียน หรือขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้มีภารกิจและความซับซ้อนในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคำพล สุพร (2559 :79-81) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ 1) ครูควรปลูกจิตสำนึกในเรื่องภัยของยาเสพติดให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น 2) ครูและผู้ปกครองนักเรียนควรแนะนำวิธีการเลือกคบเพื่อนที่ดี และควรสอดส่องดูแลการคบหาสมาคมเพื่อนๆ ของนักเรียนอย่างใกล้ชิด 3) สถานศึกษาควรสนับสนุนอุปกรณ์การกีฬา ดนตรี หรือกิจกรรมสันทนาการอื่นๆ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำชับเอาใจในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาและควบคุม กวดขันการเสพยาเสพติดในโรงเรียนอย่างเข้มงวด 5) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องให้ความสำคัญและมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะปกป้องคุ้มครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ในครั้งนี้ มีองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนสถานภาพทางครอบครัวเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังต้องการความรัก ความเอาใจใส่ ความเข้าใจและความอบอุ่นจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของสังคมในการที่จะช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน นักศึกษาได้ ดังนั้น ผู้ที่เป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครอง จึงควรที่จะตระหนักในประเด็นนี้ให้มากและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กสถานศึกษามีการวางแผนอย่างรอบคอบ รัดกุม เพื่อให้การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมีประสิทธิภาพ ควรเสริมสร้างความร่วมมือของสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนให้ความสำคัญในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. (2557). *สรุปรายงานสถานการณ์ยาเสพติดประจำปี พ.ศ.2557*. กรุงเทพฯ : กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด.
- เกาะติดสถานการณ์ยาเสพติดภัยร้ายแรงในสังคมไทย. สืบค้นวันที่ 27 พฤศจิกายน 2561, ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตร (แม่โจ้โพลล์) : <https://mgronline.com>
- คำพล สุพร. (2559). *ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 3/2561 เรื่อง แผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเร่งด่วน ปี 2561 (มีนาคม -กันยายน 2561). สืบค้นวันที่ 27 พฤศจิกายน 2561, ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศพส.) : <https://www.nccd.go.th>
- ปิยนุช ศรีพรมทอง. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- พนม เกตุมาน *พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น*. สืบค้นวันที่ 31 กรกฎาคม 2561,: <http://www.psychlin.co.th>

ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา. สืบค้นวันที่ 31 กรกฎาคม 2561,

<http://data.bopp-obec.info>

สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติด (26 มิถุนายน)

ประจำปี 2561. สืบค้นวันที่ 30 พฤศจิกายน 2561, สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา

สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ : <http://www.skp.moe.go.th>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. (2561). แผนปฏิบัติการ ประจำปี

งบประมาณ พ.ศ.2561 สพป.ชัยภูมิ เขต 2. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.

วรารณ มั่งคั่ง, (2560), ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้จ่ายยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึก

และอบรม เด็กและเยาวชนบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยบูรพา

